

Agnieszka Cahn i Robert Szuchta nagrodzeni za zasługi dla dialogu

2024-03-05

1 marca na Uniwersytecie Ignatianum w Krakowie wręczona została Nagroda im. ks. Stanisława Musiała. Za zasługi dla dialogu chrześcijańsko- i polsko-żydowskiego uhonorowani zostali Robert Szuchta i Agnieszka Cahn.

Nagroda im. ks. Stanisława Musiała jest przyznawana co roku w dwóch kategoriach: za twórczość promującą ducha dialogu i współpracy chrześcijańsko-żydowskiej i polsko-żydowskiej oraz za podejmowanie inicjatyw społecznych w tej dziedzinie.

Nie ma historii Polski bez historii Żydów polskich

– Robert Szuchta od przeszło trzydziestu lat jest nauczycielem historii, specjalizując się w tematyce mniejszości narodowych na ziemiach polskich i metodyce nauczania o Holokauście oraz edukacji wielokulturowej – mówił w laudacji wiceprezydent Krakowa Bogusław Kośmider.

– Szuchta jako dydaktyk naprawia w ten sposób gigantyczne zaniedbania sprzed 1989 roku, gdy władze komunistyczne – a za nimi scentralizowana edukacja szkolna – traktowały Holokaust marginalnie, wyłącznie w kategoriach walki propagandowej, instrumentalizując ten temat na użytek doraźnych potrzeb politycznych w relacjach polsko-niemieckich. Nasz laureat wyszedł przed laty z założenia, że prezentowanie młodzieży złożoności stosunków Polaków i Żydów podczas II wojny światowej przyczyni się do ich polepszenia w teraźniejszości – podkreślał zastępca prezydenta Jacka Majchrowskiego.

– Kiedy zaczynałem pracę jako nauczyciel, niewiele wiedziałem o Żydach, a przecież urodziłem się, mieszkam i pracuję w Warszawie. W mieście, w którym przed wybuchem drugiej wojny światowej co trzeci mieszkaniec mówił w języku jidysz, którego historię i kulturę współtworzyli jego żydowscy mieszkańcy. Jako nauczyciel historii bardzo szybko doszedłem do przekonania, że kiedy opowiadam uczniom i uczennicom o ich mieście, uczę ich o historii Polski, mój przekaz jest strasznie ułomny, bardzo kaleki, a przez to nieprawdziwy – wspominał Robert Szuchta.

– W szkolnym przekazie historycznym nie było i w dużym stopniu także do dnia dzisiejszego nie ma miejsca na historię Żydów polskich, a przecież przez stulecia Polska była ich domem i ojczyzną. Nie ma historii Żydów bez historii Polski, tak jak nie ma historii Polski bez historii Żydów polskich. To awers i rewers tej samej monety. Ten świat przestał istnieć w czasach Zagłady – mówił Laureat.

Za działalność

– W sobotę 22 sierpnia 1942 r. do niemieckich obozów pracy i zagłady wywieziono z rynku w Myślenicach ok. 1300 żydowskich mieszkańców miasta oraz miejscowości leżących w jego sąsiedztwie: Izdebnika, Sułkowic, Dobczyc czy Gdowa – przypominał rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego, prof. Jacek Popiel, przed wręczeniem nagrody Agnieszce Cahn. Tegoroczna laureatka od wielu lat aktywnie działa na rzecz przywracania pamięci o żydowskiej społeczności Myślenic, ale też na rzecz upowszechniania dialogu międzykulturowego oraz zwalczania stereotypów, uprzedzeń czy nietolerancji.

- Długoletnie, intensywne wysiłki Agnieszki Cahn – współzałożycielki Stowarzyszenia „Wspólnota Myślenice” – wydały ostatecznie bardzo obfity plon. Najpierw udało się jej sporządzić listę zawierającą ponad tysiąc potwierdzonych nazwisk myśleniczan, którzy z powodu swego żydowskiego pochodzenia padli w trakcie wojny ofiarą niemieckich represji. Następnie uruchomione zostały przy jej udziale liczne przedsięwzięcia edukacyjne i kulturalno-artystyczne – mówił rektor UJ.

- W roku 2004 na fasadzie jednej z kamienic stojących przy myślenickim rynku udało się umieścić tablicę upamiętniającą związane z miastem żydowskie ofiary Zagłady. W latach kolejnych zorganizowano natomiast za jej sprawą festiwal „Wielokulturowe Myślenice”, rozpoczęto starania na rzecz ratowania ruin dobczyckiej mykwy oraz zainaugurowano działania mające na celu rozpoczęcie rewitalizacji synagogi w Wiśniowej, ostatniej drewnianej bożnicy w tej części Polski, uznawanej przez historyków za bezcenny skarb dawnej Galicji, swoisty pomnik lokalnego żydowskiego dziedzictwa – wyliczał.

- Myślę, że świadomość faktu, iż dialog żydowsko-chrześcijański nie zaczął się na Soborze Watykańskim, ale toczył się w pewien sposób od zawsze, jest tak samo ważna, jak docenianie roli tamtego soboru, ludzi z nim związanych i kluczowych dokumentów – mówiła Agnieszka Cahn.

Wspominała też o przeciwnościach, jakie napotykała na swojej drodze oraz odniosła się do sytuacji w Izraelu. – Co roku przy tym mikrofonie stają inne osoby i edukatorzy, badacze, aktywiści społeczni i opowiadają o najróżniejszych perypetiach prowadzenia międzyreligijnej debaty w Polsce. Czasami opowiadają o swoim życiu, często przestrzegają przyszłe pokolenia przed powtarzaniem błędów przeszłości. „Nigdy więcej” – deklarują. W tym roku po raz kolejny zobaczyliśmy, że to, co nie miało się nigdy więcej powtórzyć, powtarza się znowu. Wartość wzajemnego rozumienia się różnych kultur wzrasta, ale wraz z nią wzrasta liczba tych, którzy deklarują sprzeciw wobec dialogu, promując w jego miejsce konflikty i nienawiść – skomentowała.

16. edycja Nagrody

Nagrodę ustanowił Klub Chrześcijan i Żydów „Przymierze”. Jej fundatorami są Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prezydent Miasta Krakowa i Gmina Wyznaniowa Żydowska w Krakowie. Wyboru laureatów dokonuje Kapituła, której przewodniczy Rektor UJ.

Patron Nagrody, ks. Stanisław Musiał SJ (1938–2004), był wytrwałym rzecznikiem dialogu chrześcijańsko-żydowskiego, konsekwentnie krytykował wszelkie przejawy antysemityzmu i ksenofobii.